

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

רע"א 54287-10-25

לפני: כבוד השופטת רות רוני

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: פלונית

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 8.9.2025 בת"א 35422-04-25, שניתנה על ידי כב' השופטת ל' שלעאטה חלאילה

בשם המבקש: עו"ד יערה רשף

בשם המשיבה: עו"ד עדי רחמים; עו"ד איריס פנחס

פסק-דין

לפניי בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטת ל' שלעאטה חלאילה) מיום 8.9.2025 בת"א 35422-04-25, בה נדחתה בקשה של המבקש לביטול עיקול זמני שהוטל עליו במעמד צד אחד. כתוצאה מכך נותר על כנו צו עיקול על נכסיו של המבקש בסכום של כ-2.8 מיליון ש"ח.

רקע

1. ברקע להליך זה עומדת תביעה נזיקית שהגישה המשיבה כנגד המבקש בגין נזקים שנגרמו לה, לטענתה, כתוצאה ממעשים מיניים שביצע בה המבקש (להלן: התביעה הנזיקית). בכתב התביעה תיארה המשיבה מסכת של התעללויות מיניות שביצע בה המבקש החל משנת 2013 ובמשך כעשר שנים, תוך ניצול מעמדו ויחסי המרות שלו כלפיה. נטען כי נגרמו לה נזקים נפשיים משמעותיים, וכי היא איבדה, בין היתר, את כושר עבודתה.

לצד התביעה הנזיקית הגישה המשיבה גם תלונה במשטרה, ותוצרי החקירה שנערכה נבחנים בימים אלה על ידי הפרקליטות. בנוסף, הגישה המשיבה תלונה בפני

בית הדין המיוחד לפגיעות מיניות בראשות הרב שמואל אליהו (להלן: בית הדין המיוחד). בית הדין המיוחד הכיר בפגיעה המינית שעברה המשיבה, ופרסם מכתב אזהרה בו צוין בין היתר כי המבקש "הודה בבית הדין שהוא עבר עבירות מהחמורות בתורה" וכי המקרה המדובר אינו המקרה היחיד. המשיבה אף פנתה למרכז הישראלי לנפגעי כתות לקבלת סיוע, והחלה בטיפולים פסיכולוגיים במטרה להתמודד עם מצבה הנפשי.

2. במסגרת התביעה הנזיקית, הגישה המשיבה ביום 8.6.2025 לבית המשפט המחוזי בקשה למתן צו עיקול זמני במעמד צד אחד על נכסים וזכויות של המבקש עד לשווי של כ-2.8 מיליון ש"ח (להלן: הבקשה לעיקול זמני). בבקשה נטען כי קיימת עילת תביעה חזקה המבוססת, בין היתר, על קביעותיו של בית הדין המיוחד; על התכתבויות שצירפה המשיבה לבקשה שמהן עולה לכאורה כי המבקש מודה שביצע בה מעשים מיניים נגד רצונה החופשי; על השלב המתקדם שבו נמצאת התלונה שהוגשה למשטרה; וכן על כך שכבר נקבעה למשיבה נכות רפואית בשיעור 40% על ידי המוסד לביטוח לאומי במסלול ייעודי לנפגעות תקיפה מינית.

עוד נטען בבקשה כי קיים חשש ממשי להכבדה על ביצוע פסק הדין, לאור שווי הפיצויים שתובעת המשיבה – כ-2.8 מיליון ש"ח; ולאור מצבו הכלכלי של המבקש שעליו ניתן ללמוד מהמשכנתאות וההלוואות הרבות הרשומות על נכסיו. בנוסף, נטען כי מאזן הנוחות נוטה לטובת הטלת העיקול שכן מדובר בעיקול ברישום בלבד שאינו מונע מהמבקש את השימוש בנכסים המעוקלים. לעומת זאת, ללא הטלת עיקול – קיים חשש ממשי כי המשיבה לא תוכל לגבות את כספי הפיצויים אם תתקבל התביעה.

3. בו ביום נעתר בית המשפט המחוזי (כב' השופט א' דורון) לבקשת המשיבה והורה על הטלת עיקול על מכוניתו של המבקש; על שני נכסי מקרקעין שבבעלותו (להלן: הנכס בחלקה 50 ו-הנכס בחלקה 192 בהתאמה, ויחדיו: נכסי המקרקעין); וכן על חשבונות בנק וקרנות נוספות שבבעלות המבקש. בנוסף, בית המשפט הורה למשיבה להפקיד התחייבות עצמית; ערבות צד ג' של שני ערבים; וסכום נוסף של 5,000 ש"ח להבטחת פיצוי לנזקים שייגרמו למבקש אם יבוטל העיקול.

בהחלטה צוין במפורש כי על באי כוח המשיבה להמציא לידי המבקש עותק מהבקשה על נספחיה ואת ההחלטה, במסירה אישית תוך שלושה ימים מיום כניסת צו העיקול לתוקף. המשיבה השלימה את תנאי הפקדת הערובה ביום 10.6.2025, וצו העיקול נכנס לתוקפו בהחלטה מיום זה.

ביום 22.7.2025 הגיש המבקש כתב הגנה, ויחד עמו בקשה לביטול העיקולים שהוטלו על נכסיו (להלן: הבקשה לביטול העיקול). בבקשה נטען כי צו העיקול הומצא לו בחלוף חודש מהמועד שניתן – וזאת בניגוד לדין; כי המשיבה כלל לא צירפה חוות דעת התומכת בסכום הכסף הגבוה שהיא תובעת; וכי התביעה אינה מגלה כל עילה שכן לא קיימת אסמכתא כלשהי לכך שיחסי המין נעשו תחת "שטיפת מוח". המבקש צירף תכתובות בין השניים המלמדות, לטענתו, כי הקשר היה בהסכמה מלאה וכי המשיבה היא שיזמה את הקשר והייתה הצד הדומיננטי בו. עוד נטען כי כושר עבודתה של המשיבה כלל לא נפגע, שכן היא עוסקת כבר שנים רבות בעיסוקים שונים מתחום הכשרתה.

המבקש הוסיף וטען כי העיקול פוגע ביכולתו לקבל משכנתא לצורך מימון שיפוץ מקיף שהחל לבצע בביתו; וכי ההליכים המשפטיים, ובפרט הבקשה לעיקול, ננקטו על ידי המשיבה בחוסר תום לב ובמטרה לפגוע בו, כדי לרצות את בעלה לאחר שגילה על קיומו של רומן בין השניים.

4. ביום 5.8.2025 התקיים דיון בבקשה זו. במהלך הדיון נדונו הנכסים עליהם נרשמו העיקולים ושוויים. המבקש טען כי הנכס בחלקה 50 מצוי כרגע בתהליך של שיפוץ שלשמו הוא זקוק למשכנתא עליו, וכי העיקול מונע זאת. בתום הדיון הסכימו הצדדים כי בא כוח המבקש יעביר למשיבה חוות דעת שמאית ביחס לנכס בחלקה 50 וכן אסמכתאות בדבר מכשירים פיננסיים שיש למבקש לטענתו, וזאת במטרה לצמצם את העיקולים שהוטלו. חוות הדעת לא הועברה וההידברות בין הצדדים לא הניבה פרי, וביום 10.8.2025 הורה בית המשפט על הגשת סיכומים בכתב מטעם הצדדים לצורך הכרעה בבקשה לביטול העיקול.

5. המשיבה הגישה סיכומים מטעמה ולאחריה הגיש המבקש את סיכומיו בהם חזר על טענותיו כפי שהועלו בבקשה לביטול העיקול. עוד הוסיף המבקש כי הוא מחזיק בתכניות חיסכון בשווי כולל של כ-1.8 מיליון ש"ח, שאליהם מתווספים כל שנה כ-130,000 ש"ח, וכי ניתן להסתפק בעיקול על נכסים אלה חלף נכסי המקרקעין – שעיקולם פגע בו באופן לא מידתי. לצד זאת טען המבקש בסיכומיו, לראשונה, כי הזכויות בנכס בחלקה 192 אינן בבעלותו. לטענתו, כשנה לפני שהוגשה התביעה, העבירו הוא ואשתו את זכויותיהם בנכס לילדיהם ונמסר להם יפוי כוח בלתי חוזר. נטען כי העברת הבעלות

בנכס האמור טרם הושלמה ברישום, וכי המבקש לא העלה את דבר העברת הבעלות עד לשלב זה שכן היה סבור כי ניתן לעקל את הנכס גם בנסיבות אלה.

ביום 3.9.2025 הגישה המשיבה בקשה דחופה, ובה ציינה כי הסתרת עובדת העברת הבעלות בנכס בחלקה 192 עד לשלב הסיכומים מהווה ניסיון להטעות את בית המשפט ולסכל את זכותה לפיצוי. המשיבה ציינה כי במהלך הדיון בבקשה לביטול העיקול, עתר המבקש לביטול העיקול על הנכס בחלקה 50 בשל השיפוץ שנערך בו. כל זאת – כשהוא יודע שהזכויות בנכס בחלקה 192 אינן שלו, ושאם תתקבל בקשתו, תיוותר המשיבה ללא עיקול ממשי.

ההחלטה נושא בקשת רשות הערעור

6. בהחלטה מיום 8.9.2025, דחה בית משפט קמא את בקשת המבקש לביטול העיקול. בית המשפט קבע כי המשיבה עמדה ברף הראייתי הנדרש להוכחת קיומה של עילת תביעה, וזאת בין היתר בהתבסס על אזהרת בית הדין המיוחד ועל הודאת המבקש בהתכתבות עם המשיבה. עוד הדגיש בית המשפט כי המבקש לא צירף תצהיר לבקשתו לביטול העיקול, ואף לא ביקש לחקור את המשיבה על תצהירה – ויש לזקוף זאת לחובתו בכל הנוגע לגרסתו העובדתית השוללת את עילת התביעה.

כמו כן בית המשפט קיבל את טענת המשיבה לפיה קיים חשש סביר שאי מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין אם תתקבל התביעה. זאת, לאור סכום התביעה הגבוה; אופי המעשים המיוחסים למבקש (אשר אם יוכחו, עשויים ללמד על תחכום מצדו של המבקש); היקף המשכנתאות וקשייו של המבקש בקבלת הלוואה; וכן העובדה שהמבקש העלה לראשונה בסיכומיו טענה בדבר העברת הזכויות בנכס בחלקה 192 – התנהלות חסרת תום לב שעלולה אף להוות ניסיון להברחת נכסים. בית המשפט ציין כי בהיעדר תצהיר או מסמכים המעידים על מצבו הכלכלי של המבקש, לא ניתן לאיין את החשש להכבדה באמצעות חלופה לעיקולים שהוטלו.

אשר למאזן הנוחות, בית המשפט ציין כי מדובר בעיקולים ברישום שאינם מונעים מהמבקש שימוש שוטף בנכסיו אלא רק מגבילים את העברתם; וכי על אף שניתנה למבקש הזדמנות, הוא לא צירף אף מסמך המעיד על שווי הנכסים באופן שיאפשר לבחון בצורה מושכלת את צמצום העיקולים שהוטלו. זאת למעט המסמך מבנק מזרחי טפחות – שממנו לא ניתן ללמוד כמעט דבר.

7. בית המשפט התייחס להצעת המבקש להטיל עיקול על קרנות החיסכון שהציע חלף העיקולים שהוטלו, וקבע כי קיים חשש בדבר האפשרות לממשם. עם זאת, צוין כי אם יציג המבקש מסמכים המאיינים את החשש האמור, ישקול בית המשפט את הצעתו של המבקש פעם נוספת. כמו כן, בית המשפט סירב לדון בטענת המבקש בדבר העברת זכויותיו בנכס בחלקה 192, נוכח העובדה שהיא הועלתה לראשונה במסגרת הסיכומים. נקבע כי מאחר שהמבקש הוא הבעלים הרשום במחצית הזכויות בנכס, העיקול ייוותר על כנו.

בית המשפט התייחס לטענת המבקש כי צו העיקול פקע בשל השיהוי בהמצאתו. הוא הבהיר כי מאחר שטענה זו לא גובתה בתצהיר או באישור מסירה המלמד על מועד המצאת צו העיקול – לא ניתן לקבלה. בית המשפט הוסיף כי כבר ביום 24.6.2025, שבועיים לאחר שנכנס צו העיקול לתוקף, הוגש ייפוי כוח מטעם בא כוחו הקודם של המבקש, ולא ברור אם בשלב זה המבקש ידע על צו העיקול.

8. נוכח כל האמור הותיר בית המשפט את העיקול על כנו, אך הורה על הגדלת סכום הערובה שעל המשיבה להפקיד ל-20,000 ש"ח. עוד הוסיף בית המשפט כי אין בהחלטתו כדי למנוע מהמבקש להגיש בעתיד בקשה חדשה לצמצום העיקולים על בסיס תשתית אובייקטיבית שתראה כי שווי הנכסים המעוקלים עולה על סכום העיקולים.

על החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור שלפניי.

בקשת רשות הערעור

9. עיקר טענותיו של המבקש נוגעות בסוגיית השיהוי. לטענתו, בית המשפט לא דן בטענת השיהוי לגופה, והסתפק בנימוק לפיו לא הוגש מטעמו תצהיר או אישור מסירה המעיד שאכן היה שיהוי במסירה. נטען כי הנטל להוכיח שההמצאה נעשתה כדין ובמועד היה מוטל על המשיבה ולא על המבקש. זאת, שכן החובה להמציא את צו העיקול מוטלת עליה ואישור המסירה נמצא בידיה בלבד. זאת ועוד, המשיבה ידעה שהועלתה טענת שיהוי לכל אורך ההליך בבית משפט קמא, ואף על פי כן בחרה שלא לצרף אסמכתא כלשהי המפריכה אותה.

המבקש מצייין כי לאחר פניות רבות לבאת כוח המשיבה בעניין, נשלח אליו ביום 19.10.2025 עותק מאישור המסירה אשר צורף לבקשת רשות הערעור. עולה ממנו כי המסירה בוצעה בשיהוי, רק ביום 3.7.2025. המבקש מוסיף שלשיטתו ההמצאה בפועל בוצעה אף לאחר מכן – ביום 6.7.2025. לאור האמור, טוען המבקש כי צו העיקול פקע, שכן חלפו שלושה ימים והמשיבה לא המציאה לו את צו העיקול כדין.

10. עוד טוען המבקש כי היה על בית משפט קמא לקבוע כי לא קיים חשש להכבדה וכי מאזן הנוחות נוטה לטובת ביטול העיקולים. זאת בהתחשב בהשכלתו הגבוהה ובתפקידו הבכיר, ובהתחשב בעובדה שהמשיבה בחרה שלא להציג כל ראיה לקיומו של חשש מפני קשיי גבייה או חשש שהוא יבריח את נכסיו.

המבקש מוסיף כי ניתן היה להסתפק בעיקול ברישום על נכסים הוניים נזילים – קרנות הפנסיה והחיסכון שבבעלותו, ששווים כ-2 מיליון ש"ח; וכי דרישת בית משפט קמא כי הוא ימציא נתונים על אודות גובה המיסוי החל על מימוש קופות אלה – תמוהה, שכן גובה המס קבוע בחקיקה.

11. המבקש טוען כי התביעה נעדרת כל בסיס ראיתי, וכי בית משפט קמא התעלם מעמימות גרסתה של המשיבה ונתן משקל רב מדי לאזהרת בית הדין המיוחד. המבקש הוסיף כי המשיבה לא הציגה תחשיב נזק ריאלי, ולא הצביעה על קשר סיבתי או על פגיעה כלשהי בתעסוקתה.

עוד הועלו טענות לגבי קביעת בית משפט קמא לפיה אי-צירוף תצהיר נזקף לחובת המבקש. לגישתו של המבקש, קביעה זו שגויה, שכן אין חובה בדין לצרף תצהיר (כפי שאף בית משפט קמא צייין); והגשת תצהיר מטעמו כאשר במקביל תלויה ועומדת חקירה פלילית נגדו, היא מהלך שאינו מקובל משפטית.

12. המשיבה טוענת מנגד כי לא נפלה כל שגיאה בהחלטת בית משפט קמא, וכי יש לדחות את בקשת רשות הערעור על הסף. המשיבה התייחסה קודם כל לטענת המבקש כי צו העיקול פקע עקב שיהוי במסירה. היא הבהירה כי כבר ביום 10.6.2025, היום שבו נכנס צו העיקול לתוקף, הועברו כל המסמכים הרלבנטיים לחברת השליחויות לצורך ביצוע המסירה, תוך הדגשה מפורשת כי יש לבצע תוך שלושה ימים. כליל ה-12.6.2025 החל מבצע "עם כלביא" שבמסגרתו הוכרז על מצב חירום מיוחד ברחבי המדינה, דבר שהוביל בין היתר לשיבושים בפעילות חברת המשלוחים. בעיצומה של

המלחמה ניסתה באת כוח המשיבה מספר פעמים ליצור קשר עם חברת המשלוחים. ביום 22.6.2025 היא נענתה כי "כנראה שזה בוצע" וכי השליח אינו עונה לחברת המשלוחים מתחילת המבצע.

המשיבה הייתה סבורה כי בשלב זה כבר הומצאו המסמכים למבקש, בפרט לאור העובדה שיומיים לאחר מכן, ביום 24.6.2025, הוגש לבית המשפט ייפוי כוח מטעם בא כוחו של המבקש. רק בשלב מאוחר יותר קיבלה המשיבה אישור מסירה הנושא את התאריך 3.7.2025.

המשיבה טוענת כי מדובר למעשה באיחור של שבעה ימים בלבד לאור אירועי החירום, וכי היא פעלה באופן סביר להמציא את המסמכים למבקש מוקדם ככל הניתן. עוד נטען כי המבקש לא הצביע על כל נזק שנגרם לו כתוצאה מהשיהוי בהמצאה, ומדובר בניסיון לייצר עילה מלאכותית לביטול צו העיקול, לאחר שבית המשפט הכריע כי אין מקום לבטלו.

13. עוד מציינת המשיבה כי המבקש פעל בחוסר תום לב לכל אורך ההליך בבית משפט קמא, בפרט כשבחר לגלות רק בשלב הסיכומים כי הנכס בחלקה 192 אינו בבעלותו. נטען כי בקשת רשות הערעור מוגשת כחלק מהתנהלותו הכללית וניסיונו לחמוק מהאחריות למעשיו. עוד חוזרת המשיבה על קביעותיו של בית משפט קמא ומדגישה כי קיימת תשתית ראייתית איתנה וברורה לעילת התביעה וכי קיים חשש ממשי להכבדה על ביצוע פסק הדין. זאת, לאור סכום התביעה הגבוה; חומרת המעשים הנטענים; אי-הוודאות לגבי מצבו הכלכלי של המבקש; והתנהלותו המעידה על ניסיון להברחת נכסים.

דיון והכרעה

14. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור ובתגובה לה על נספחיהן, מצאתי לנכון לדון בבקשה כאילו ניתנה הרשות והוגש ערעור על-פי הרשות שניתנה, וזאת בהתאם לסמכותי מכוח תקנה 149(2)(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: התקנות). כפי שיפורט להלן, דין הערעור להתקבל באופן חלקי כך שהדיון בשאלת השיהוי והשלכותיו על תוקפו של צו העיקול – יוחזר לבית המשפט המחוזי.

15. כידוע, בכל הנוגע להחלטות בעניין סעדים זמניים בכלל, ובעניין צווי עיקול זמניים בפרט, יש לערכאה הדיונית שיקול דעת רחב, וערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בהחלטות אלה אלא במקרים חריגים שבהם להחלטה תהיה השפעה בלתי-הפיכה או מהותית על זכויות הצדדים (רע"א 33367-09-25 רובינשטיין נ' מלצר, פסקה 8 (5.11.2025); רע"א 9368-11-24 גלובל ריטייל ק.י. (ע.ר.) בע"מ נ' א.ב. פסגות טבריה בע"מ, פסקה 16 (28.1.2025); רע"א 28362-11-24 גוילי נ' זר, פסקה 15 (9.12.2024); רע"א 35934-08-24 גלעד נ' אלקיים, פסקה 17 (8.9.2024)). מכוח האמור, דינן של חלק מהטענות שהעלה המבקש בבקשת רשות הערעור – להידחות.

ראשית, בנוגע לסיכויי התביעה – אינני סבורה כי יש להתערב במסקנתו של בית משפט קמא לפיה המשיבה עמדה ברף ההוכחה הנדרש ממנה בבקשה להטלת צווי עיקול, רף שממילא אינו גבוה (רע"א 13690-07-25 אבני נ' יוסטר, פסקה 15 (3.9.2025); רע"א 7076/17 פלוני נ' פלוני, פסקה 14 (22.10.2017)). בית המשפט הפנה בהקשר זה לראיות שהוצגו לפניו, ובכלל זה אזהרת בית הדין המיוחד והודאת המבקש בהתכתבות בין השניים; היעדרו של תצהיר התומך בטענותיו העובדתיות של המבקש; והעובדה שהמבקש לא ביקש לחקור את המשיבה על תצהירה. כל אלה אכן מבססים תשתית ראייתית שדי בה לצורך היעדרות לבקשה למתן צו עיקול.

16. שנית, ביחס ליסוד ההכבדה – הסתמך בית משפט קמא על היקף התביעה. ואכן, אף אם הסכום שייפסק בסופו של דבר יהיה נמוך יותר מהסכום שנתבע (ואף אם יעמוד על מחציתו), די בכך כדי לתמוך בקיומו של יסוד ההכבדה. בית המשפט הפנה גם לאופי המעשים המיוחסים למבקש המלמדים לשיטתו על תחכום; על טענתו 'המפתיעה' של המבקש על אודות העברת הזכויות בנכס בחלקה 192 ועל עצם ההעברה – שיש בהן כדי להעלות חשש מפני הברחת נכסים; וכן על כך שהמבקש לא הציג מסמכים, או למצער תצהיר, מהם ניתן להתרשם ממצבו הכלכלי. אכן, יש בכל אלה כדי להקים חשש ממשי להכבדה על ביצוע פסק הדין אם לא יוטל צו העיקול; ועל כל פנים אין מקום להתערב במסקנתו של בית משפט קמא בהקשר זה.

17. שלישית, באשר לשיקולים של מאזן הנוחות – הסתמך בית משפט קמא על כך שמדובר בעיקולים ברישום בלבד, ועל כך שהמבקש סירב לספק מסמכים רלוונטיים שהיו עשויים לאפשר את צמצום העיקולים שהוטלו או החלפתם של הנכסים שעוקלו בנכסים אחרים.

אכן, ככלל עיקול ברישום נחשב לאמצעי פחות פוגעני, הואיל ואינו גורע מהאפשרות לעשות שימוש בנכס (ראו והשוו רע"א 5065/20 פלונית נ' פלוני, פסקה 5 (2.9.2020)). במקרה שלפנינו טוען המבקש כי העיקולים פוגעים באפשרותו לקחת משכנתא נוספת על הנכס בחלקה 50 לצורך תשלום על שיפוץ שהחל בנכס זה מכבר, וכי עצירת הליך מיחזור המשכנתא מציב אותו בסיכון כלכלי לפשיטת רגל.

טענות אלה נטענו בעלמא, ולא הוצגו – הן בהליך קמא הן לפניי – אסמכתאות מתאימות באשר לעלויות השיפוץ בכללותו ולתשלום אותו נדרש המבקש לשלם כבר היום לספקים. יתר על כן, כפי שציין בית משפט קמא, ניתנו למבקש מספר הזדמנויות להציג אסמכתא באשר לשווי נכסי המקרקעין בניכוי החוב הממושכן במטרה להוציא מתחולת הצו את אחד הנכסים, אולם המבקש לא נעתר להן. על כן המבקש לא הוכיח כי שיקולים של מאזן הנוחות מצדיקים את ביטול העיקול.

18. בכל הנוגע לטענותיו של המבקש באשר להיקף העיקולים שהוטלו ולכך שקיימות חלופות פוגעניות פחות שיצמצמו את הפגיעה במבקש – כאמור ניתנה למבקש הזדמנות להציג ראיות שיאפשרו לשקול את צמצום היקף העיקולים שהוטלו או לשנותם – אולם המבקש לא שיתף פעולה. מכל מקום, וכפי שאף ציין בית משפט קמא, מובן מאליו כי ככל שיוצגו בעתיד מסמכים המעידים על קיומן של חלופות אפקטיביות לעיקולים הקיימים או על האפשרות לצמצום היקף העיקולים שהוטלו – דלתו של בית משפט קמא פתוחה לדון בעניין זה מחדש. לכן אין להתערב בהכרעתו של בית משפט קמא גם בהקשר זה.

19. לא אלה הם פני הדברים ביחס לטענות המבקש לגבי השיהוי בהמצאת צו העיקול לידיו. תקנה 97(ד) לתקנות קובעת כי כאשר ניתן סעד זמני במעמד צד אחד, על מבקש הצו להמציא למשיב במסירה אישית את כלל המסמכים הנוגעים לצו "בלא דיחוי ולא יאוחר משלושה ימים ממועד מתן הצו, אלא אם כן הורה בית המשפט על מועד מאוחר יותר מטעמים מיוחדים". משמעותה האופרטיבית של אי עמידה בהוראות תקנה 97(ד) קבועה בתקנה 100(2) לתקנות, אשר לפיה סעד זמני שניתן במעמד צד אחד ולא הומצא למשיב כאמור בתקנה 97(ד) – יפקע, זולת אם בית המשפט הורה אחרת מטעמים מיוחדים.

20. ההלכה הפסוקה הבהירה את החשיבות היתרה שבהקפדה על ההוראות הפרוצדוראליות בסעדים זמניים, ובפרט כאשר הן ניתנו במעמד צד אחד. עמד על כך השופט א' רובינשטיין:

”עסקינן בהליך זמני המתנהל במעמד צד אחד, שעה שלצד שכנגד אין כל אפשרות לעקוב מיוזמתו אחרי החלטותיו של בית-המשפט, והוא תלוי לחלוטין במגיש הבקשה לסעד הזמני. לפיכך אם נפלו בהליך כזה פגמים, יש לדקדק בהם אף מעבר לרגיל, ואף אם אינם יורדים לשורשו של ההליך. דבר זה מייחד את ההליך שבמעמד צד אחד מהליכים אחרים, וכאן נודעת חשיבות רבה במיוחד להקפדה הפורמאלית.” (בע”מ 4808/04 פלונית נ’ פלוני, פ”ד נט(3) 132, 141 (2004) (להלן: עניין פלונית)).

דברים אלה מקבלים משנה תוקף כשמדובר בהמצאתו של צו עיקול. הואיל וצו העיקול ניתן כעניין שבשגרה במעמד צד אחד כדי למנוע הברחת נכסים, הוא טומן בחובו פגיעה משמעותית במשיב אשר זכויותיו נפגעות מבלי שנשמעו טיעונו (ראו והשוו: רע”א 1565/95 סחר ושרותי ים בע”מ נ’ חברת שלום ויינשטיין בע”מ, פ”ד נד(5) 638, 657 (2000)).

תקנה 97(ד) קובעת פרק זמן קצר – של שלושה ימים בלבד – לצורך המצאת המסמכים הנדרשים למשיב. זאת, כדי לאפשר למשיב לפעול לביטול הצו בהקדם האפשרי, ובכך להימנע מנזקים שעשויים להיות בלתי הפיכים (רע”א 3759/22 פרינר (הדט 1987) בע”מ נ’ מילוז (1989) בע”מ, פסקה 18 (22.11.2022); יעקב שקד סדר הדין האזרחי החדש 557-558 (מהדורה שלישית, 2023) (להלן: שקד)).

תכלית נוספת של התקנה היא למנוע ממבקש הסעד לנצל לרעה את היתרון הדיוני שניתן לו על ידי השהיית היידוע של הצד שכנגד. כידוע, למתן סעד זמני, ובפרט כשזה ניתן במעמד צד אחד, עשויות להיות השלכות מרחיקות לכת על האינטרסים של הצדדים וזכויותיהם (עניין פלונית, בעמ’ 141; וראו גם: רע”א 4837/14 אסולין נ’ פלאפל אסולין 2003 בע”מ, פסקה 15 (21.10.2014)). במטרה לצמצם יתרון דיוני משמעותי זה, נקבעו בתקנות כללים נוקשים בבקשות למתן סעדים זמניים, ובכללם הכלל המורה על המצאת הצו למשיב תוך שלושה ימים.

21. על אף האמור, איחור בהמצאת צו עיקול זמני אינו מוביל באופן אוטומטי לפגיעתו. פקיעת צו בשל אי-עמידה בתנאי התקנות כרוכה בהחלטה של בית המשפט, כאשר לא כל פגם מביא בהכרח לפגיעתו (עניין פלונית, בעמ’ 144). בית המשפט מוסמך להורות שצו העיקול לא יפקע כאשר מתקיימים ”טעמים מיוחדים” המצדיקים זאת (תקנה

100(2) לתקנות; יששכר רוזן-צבי הרפורמה בסדר הדין האזרחי: מורה נבוכים 523 (מהדורה שלישית – דיגיטלית, 7.2025) (להלן: רוזן-צבי); שקד, בעמ' 559).

"הטעמים המיוחדים" שיצדיקו את הותרת העיקול על כנו גם כאשר חל איחור בהמצאה, ייקבעו בהתאם לתכליות האמורות שבבסיס תקנה 97(ד) לתקנות. בעת בחינת "טעמים מיוחדים" אלה, יש לתת אפוא משקל לשאלה האם השיהוי נבע מקיומן של נסיבות שאינן בשליטת התובע – מבקש העיקול – ושלא ניתן היה להיערך אליהן מראש; וכן לשיקולים הנוגעים למשך השיהוי ולמידת השפעתו על הנתבע – המשיב. שיקולים אלה עולים בקנה אחד גם עם הדרך שבה פורשו "טעמים מיוחדים" בהסדרים חקיקתיים דומים, למשל בהקשר של הארכת מועד להגשת הליך ערעורי (ראו: עניין פלוני, בעמ' 140; והשוו: בש"א 744/22 פלוני נ' פלוני, פסקה 3 (20.3.2022); בש"א 3064/21 שיכון ובינוי נדל"ן בע"מ נ' רשות מקרקעי ישראל, פסקה 6 (6.5.2021); רוזן-צבי, בעמ' 583-586).

ואולם יש לזכור – מדובר בחריג ולא בכלל. לכן, אין להסתפק רק בעצם קיומם של השיקולים האמורים על מנת לסטות מהכלל האמור; ועל בית המשפט לבחון האם מכלול השיקולים מוביל למסקנה כי אכן מדובר בטעמים מיוחדים המצדיקים סטייה מהכללים שנקבעו. רק במקרים אלה יורה בית המשפט על הותרת הצו על כנו חרף השיהוי בהמצאה.

22. בענייננו, המבקש טען בבית משפט קמא כי היה על צו העיקול לפקוע מחמת השיהוי במסירתו. בית משפט קמא התייחס לטענה זו, ודחה אותה בנימוק לפיו "טענה זו לא גובתה בתצהיר, בדבר מועד ההמצאה [...] וגם לא באישור מסירה המלמד על מועד ההמצאה". בבקשת רשות הערעור שבפניי משיג המבקש על קביעתו של בית משפט קמא בשני מישורים: במישור הדיוני – נטען כי הנטל להוכיח שלא היה שיהוי בהמצאה מוטל על המשיבה ולא עליו, שכן חובת ההמצאה חלה עליה ואישור המסירה נמצא בידיה בלבד. במישור המהותי – המבקש צירף לבקשת רשות הערעור העתק של אישור המסירה, שלטענתו הגיע לידיו רק ביום 19.10.2025, ואשר נובע ממנו כי ההמצאה אכן נעשתה באיחור.

בתשובתה לבקשת רשות הערעור הסכימה המשיבה כי צו העיקול נמסר למבקש לכל המוקדם ביום 3.7.2025. אולם לטענתה יש טעמים טובים המצדיקים את האיחור במסירה. מכאן שאין למעשה מחלוקת בין הצדדים בדבר האיחור בהמצאת צו העיקול

למבקש: הצו נכנס לתוקפו ביום 10.6.2025; ובהתאם להחלטת בית משפט קמא מיום 8.6.2025 ולהוראות תקנה 97(ד) לתקנות, היה על המשיבה להמציאו למבקש במסירה אישית תוך שלושה ימים מיום כניסת צו העיקול לתוקף.

23. מאחר שאין בין הצדדים מחלוקת לפיה הצו הומצא באיחור, יש מקום לבחון את טענת המבקש לפיה הצו פקע כתוצאה מכך. בחינה כזו כרוכה – כפי שהובהר לעיל, בכירור מספר נושאים עובדתיים שנטענו בתשובת המשיבה לבקשה דנן (ובכלל זה משך האיחור; הטעם להמצאה המאוחרת ותום לבה של המשיבה ביחס לכך; האם ניתן היה להמציא את המסמכים מוקדם יותר; האם האיחור הסב נזק למבקש ועוד). בירור עובדתי זה – שטרם נעשה – צריך להיעשות מטבע הדברים על ידי הערכאה הדיונית. בסופו יהיה עליה לקבוע את התשתית העובדתית הרלוונטית; ובהתאם לה – האם מדובר במקרה בו ישנם טעמים מיוחדים להותרת הצו על כנו חרף האיחור בהמצאתו. בשלב זה איני מביעה כל עמדה בשאלה, שכאמור תתברר על ידי בית משפט קמא ואשר הוא יהיה זה שיכריע בה בהתאם לשיקול דעתו.

24. סוף דבר: דין הערעור להתקבל באופן חלקי, באופן כזה שהדיון יושב לבית משפט קמא על מנת שידון ויכריע בשאלת השפעתו של האיחור במסירה על כלל נסיבותיו על תוקפו של צו העיקול, ובשאלה זו בלבד. לאור האמור אני מורה בשלב זה על ביטול ההוצאות שנפסקו לטובת המשיבה בהחלטתו של בית משפט קמא; ובית משפט קמא ייתן דעתו בשאלת ההוצאות במסגרת הכרעתו המחודשת. למותר לציין כי עד להכרעה זו יוסיף העיקול לעמוד על כנו.

לאור התוצאה שלעיל – לא ייעשה צו להוצאות בערכאה זו.

ניתן היום, ח' שבט תשפ"ו (26 ינואר 2026).

רות רונן
שופטת